

Qendra për Arsim e Kosovës
Kosova Education Center

KEC

Kodi: 059

Zhvillimi i shkathtësive të leximit në klasat e hershme

Tipi i programit: Themelor

Hyrje:

Programi i Arsimit Themelor (BEP) është program pesëvjeçar i cili financohet nga Agjencia për Zhvillim Ndërkombëtar e Shteteve të Bashkuara të Amerikës (USAID) dhe nga Ministria e Arsimit, Shkencës dhe Teknologjisë (MASHT), dhe implementohet nga FHI 360, me qëllim të ofrimit të përkrahjes për shkollat kosovare që të zhvillojnë shkathtësitë relevante të shekullit 21 te nxënësit.

Programi i Arsimit Themelor përbëhet prej tri komponentëve kryesorë:

1. Zhvillimi i kapacitetit të komunave dhe shkollave për udhëheqjen dhe menaxhimin e shkollave
2. Zhvillimin e kapaciteteve të shkollave për vlerësimin për të nxënë dhe
3. Përmirësimin e zhvillimit të mësimdhënësve pa shkëputje nga puna.

Komponenti i tretë për zhvillimin e mësimdhënësve implementohet në partneritet me Qendrën për Arsim të Kosovës (KEC), e cila i koordinon aktivitetet në këtë komponentë me një qasje të integruar dhe në bashkëpunim të ngushtë me personelin teknik të Programit për Arsim Themelor.

Programi për Arsimin Themelor gjatë vitit 2011/2012 ka zhvilluar një program koherent për zhvillimin profesional të mësimdhënësve pa shkëputje nga puna. Ky program dallon nga trajnimet e deritanishme për disa arsye. Së pari, për arsye sepse pjesa më e madhe e këtij programi zhvillohet me bazë në shkollë dhe ndërmerr një sërë masash për sigurimin e cilësisë dhe qëndrueshmërisë:

1. Janë hartuar dhe miratuar Standardet e BEP për Fasilitimin e të Nxënësve;
2. Është hartuar dhe miratuar Lista e Shkathtësive Prioritare e BEP;
3. Janë akredituar shtatë kurse për zhvillimin profesional të mësimdhënësve, si dhe janë hartuar, testuar dhe përgatitur për akreditim edhe dy kurse tjera të kësaj komponente;
4. Janë zhvilluar kapacitetet për implementimin e këtyre kurseve (43 kryefasilitatorë dhe 73 fasilitatorë shkollorë);

5. Janë themeluar dhe pajisur Qendrat për Zhvillim Profesional (QZHP);
6. Janë shpërndarë paket me pajisje teknologjike nëpër QZHP dhe shkolla për të mundësuar implementimin e këtyre kurseve.
7. Janë hartuar doracakët për kurset përkatëse për të ndihmuar informimin për qasjet e reja në mësimdhënie dhe të nxënë në shkollat kosovare.

Kurset për zhvillimin profesional të mësimdhënësve janë hartuar nga KEC-i në kuadër të jetësimit të këtij programi të BEP për zhvillimin profesional të mësimdhënësve kosovarë dhe janë në përputhje të plotë edhe me prioritetet dhe me objektivat strategjike të Planit Strategjik të Sektorit të Arsimit të MASHT (2011-2016) për përmirësimin e mësimdhënies dhe të nxënies në Kosovë. Qendra për Arsim e Kosovës është e përkushtuar ndaj ngritjes së cilësisë së mësimdhënies dhe të nxënies përmes zhvillimit profesional të mësimdhënësve pa shpëputje nga puna. Deri tani, KEC ka zhvilluar dhe implementuar dhjetëra programe për aftësimin e mësimdhënësve vet dhe në bashkëpunim me partnerë vendorë dhe ndërkombëtarë, përfshirë MASHT-in dhe drejtoritë komunale të arsimit.

Kursi “Zhvillimi i shkathtësive të leximit në klasat e hershme”

Kursi “Zhvillimi i shkathtësive të leximit në klasat e hershme” është zhvilluar në kuadër të përpjekjeve të Programit për Arsimin Themelor për të ndihmuar arsimin kosovar në zhvillimin e shkathtësive relevante të shekullit XXI tek nxënësit e shkollave fillore. Kursi është hartuar nga një grup punues i udhëhequr nga konsulentja ndërkombëtare Karen Wiener, konsulentët vendorë si Alida Thaqi dhe Vllaznim Balidemaj, me kontributin e mësimdhënësve Luljeta Rama, Bahtie Ahmeti dhe Afërdita Hajdari-Hoxha. Procesi është zhvilluar nën koordinimin e zyrtarit të Programit, Veton Sylhasi.

Para se të ofrohet për akreditim, kursi është testuar me sukses me një grup prej 18 mësimdhënësish/ bashkëpunëtorësh të Programit, të cilët kanë pasur rast të japin sugjerimet/rekomandimet për përmirësimin e aspekteve të caktuara të kursit.

Përshkrimi i kursit

Kursi “Zhvillimi i shkathtësive të leximit në klasat e hershme” është konceptuar për t’u ofruar me bazë në shkollë, për të gjithë mësimdhënësit e shkollës fillore. Programi realizohet në formë të kursit treditësh. Së pari mbahen dy ditët e para. Pas kësaj, mësimdhënësit kanë dy javë kohë që të realizojnë aktivitetet praktike në shkollë. Në fund, mësimdhënësit mbajnë ditën e tretë të kursit, të cilën e fillojnë me një seancë reflektimi mbi përvojat nga aktivitetet në klasë. Njëkohësisht ata prezantojnë dosjet e zhvillimit profesional të tyre, dhe fasilitatorët e kolegët japin informata kthyesë. Kjo dosje kontrollohet nga fasilitatorët dhe drejtori i shkollës, nga të cilët dalin rekomandimet për përmbushjen e kriterëve për certifikim. Pas përfundimit të kursit, pjesëmarrësit vazhdojnë t’i zbatojnë teknikat e kursit në mësimdhënien e tyre dhe vazhdojnë ta mirëmbajnë/plotësojnë tutje dosjen e zhvillimit profesional të mësimdhënësve.

Te ky kurs, sikur edhe në kurse tjera, Programi po ndërton kapacitetet e fasilitatorëve shkollorë, në secilën shkollë pjesëmarrëse, prandaj prania e këtyre fasilitatorëve siguron mbështetje të

vazhdueshme për mësimdhënësit e atyre shkollave. Me këtë, sigurohet qëndrueshmëri e veprimit dhe krijimi i komunitetit të të nxënësve në shkollë.

Qëllimi i kursit:

T'u ofrohet mësimdhënësve të shkollës fillore një program pune që fokusohet në zbatimin e teknikave dhe strategjive për të përmirësuar shkathtësitë e shkrim-leximit të nxënësve të hershme.

Rezultatet e të nxënësve

Pas përfundimit të kursit, vijuesit do të jenë në gjendje:

- Të kuptojnë fazat e zhvillimit të shkathtësive të shkrim-leximit të fëmijëve të moshave të reja;
- Të dallojnë komponentët e shkrim-leximit dhe t'i lidhin ato në procesin e zhvillimit të shkathtësive gjuhësore të nxënësve;
- Të përvetësojnë strategji dhe teknika për ngritjen e shkathtësive të nxënësve për vetëdijen fonemike, fonetikën, dëgjim-kuptimin, lexim-kuptimin, rrjedhshmërinë dhe fjalorin;
- Të identifikojnë llojet e vështirësive që nxënësit hasin në lexim dhe të përvetësojnë strategji për t'u ndihmuar atyre nxënësve;
- Të praktikojnë teknika të krijimit të librave, për të ushqyer shkathtësitë e të shkruarit të nxënësve;
- Të demonstrojnë shkathtësi për të analizuar aspektet gjinore dhe koherencën shoqërore në tekstet shkollore dhe librat tjerë për fëmijë;
- Të analizojnë mënyra të ndryshme për angazhimin e prindërve në zhvillimin e shkathtësive të shkrim-leximit të fëmijëve të tyre.

Implementimi i kursit (metoda, forma, dhe vendi):

Kursi "Zhvillimi i shkathtësive të leximit në klasat e hershme" do të zbatohet në dy forma:

1. Kursi treditësh (24 orë)

Punëtoritë fasilitohen nga 2 fasilitatorë të aftësuar dhe certifikuar nga Programi për Arsimin Themelor (BEP) i USAID-it, komponenti i zhvillimit profesional të mësimdhënësve, i implementuar nga KEC. Secila nga tri ditët e kursit ka nga katër sesione pune 90 minutëshe.

2. Aktivitetet në shkollë – zbatimi i teknikave në klasë dhe zhvillimi i dosjes profesionale

Mësimdhënësit hartojnë njësi mësimore të bazuara në metodologjinë e kursit dhe i zbatojnë ato në klasat e tyre. Ata njëkohësisht, zhvillojnë dosjen e tyre profesionale e cila përmban njësitë e

planifikuara mësimore, fotografi/video, punime të nxënësve, reflektime personale, informata kthyese nga kolegët/et, etj.

3. Mbështetja e mësimdhënësve nga fasilitatorët/kolegët

Për të mbështetur mësimdhënësit gjatë punës së tyre në shkollë, Programi inkurajon mësimdhënësit që të shfrytëzojnë ekspertizën e fasilitatorëve shkollorë për të kërkuar ndihmë në formë këshillimi apo forma tjera që të realizojnë qëllimet e zhvillimit të shkathtësive të shkrim-leximit të nxënësit. Poashtu, inkurajohen takimet e shkurtra/seancat e shkëmbimit të përvojave mes kolegëve.

Informata mbi planifikimin e mëtutjeshëm

Numri i synuar i mësimdhënësve të trajnuar për vitin shkollor 2012/13 është 1500.

Vlera e aktiviteteve të kursit e shprehur në orë për licencim

Programi ka gjithsej 24 orë.

Certifikimi

Kushtet për certifikimin janë:

1. Pjesëmarrja me rregull në kurs, së paku 90% të kohëzgjatjes së kursit
2. Zbatimi i së paku pesë (5) njësive mësimore sipas metodologjisë së kursit, i dokumentuar përmes dosjes së zhvillimit profesional.
3. Shikimi i dosjes së zhvillimit profesional nga drejtori dhe rekomandimi i tij/ saj për përmbushjen e kriterëve për certifikim.